

TILVÆKST Grovfoder nr. 11, 11. maj 2023

Indhold

- **Mark**
 - Aktuelt i græs
 - Ukrudtsbekæmpelse i etablerede græsmarker
 - Aktuelt i majs
 - Aktuelt i vårsæd
 - Ukrudtsbekæmpelse i majs
- **Kvæg**
 - Slætstrategi og friskgræs-analyser
- **Regler og tilskud**
 - Frist for rettelse af EU-ansøgning er den 23. maj

MARK

Aktuelt i græs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Det kolde forår ses mange steder tydeligt i græsmarkerne, hvor græsmængden på nuværende tidspunkt er under middel, men der er stor forskel mellem lokaliteter og marker, og enkelte forventer græshøst lige efter Kristi Himmelfartsdag.

I mange efterårsudlagte marker er der en tæt bestand af hyrdetaske. Selvom det kan se voldsomt ud, udgør det kun en lille del af grønmassen på slættidspunktet, og det betyder ikke noget for kvaliteten. Hyrdetaske skyder ikke igen efter slæt.

Billede 1 Efterårsudlagt kløvergræs med tæt bestand af hyrdetaske og storkenæb. Ingen af de to arter vil dominere efter slæt (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Den store forskel mellem lokaliteter og marker ses også på det aktuelle vandunderskud i markerne, hvor der nogle steder er behov for vanding. Tjek jordens fugtighed med jordspyd eller spade. Det kan hurtigt blive aktuelt at sætte vandingsmaskinerne i gang.

Ukrudtsbekæmpelse i etablerede græsmarker

Af planterådgiver Peter Siebert

Ukrudtsbekæmpelse i etablerede græsmarker er primært rettet mod rodukrudt og engbrandbæger. Der er kun få godkendte midler. Vær opmærksom på godkendelse og behandlingsfrist.

Rodukrudt og engbrandbæger

I græsmarkerne er der kun få muligheder for kemisk ukrudtsbekæmpelse og bekæmpelse er som oftest kun nødvendig, hvis der er problemer med rodukrudt som skræpper, tidsler og mælkebøtter. Mod rodukrudt som skræppe og tidsel opnår du ofte den bedste bekæmpelse, når du behandler på genvækst 2-3 uger efter slæt eller afpudsning.

Ligeledes kan der sprøjtes imod engbrandbæger, men her bør en omlægning af græsmarken dog kraftigt overvejes i stedet, da effekten af den kemiske ukrudtsbekæmpelse er utilstrækkelig mod veletablerede engbrandbæger-planter. Derudover er engbrandbæger en giftig plante, som skal undgås i græsmarker, der anvendes til slæt, da dyrene ikke kan frasortere eller undgå planten i ensilage og hø, da engbrandbæger mister sin bitre smag, når den slås af og tørrer ind. Den bedste kemiske ukrudtsbekæmpelse fås på førsteårs-ukrudsplanter, og her kan det være en god strategi at behandle med Harmony 50 SX i august på arealer med kendte problemer.

Godkendelse og behandlingsfrist

Der er kun få midler til rådighed til anvendelse på græsarealer, og der skal skelnes mellem original- og kopiprodukter, da flere af disse ikke har den samme godkendelse til anvendelse i græs; bl.a. må Starane 333 HL ikke anvendes i stedet for Flurostar 180 eller Tomahawk 200 EC. Ydermere skelnes der i flere godkendelser mellem græsmarkernes alder samt marker med og uden kløver, da flere midler ikke er skånsomme overfor kløver. Ved anvendelse af Harmony 50 SX kan der opstå en vækststandsning i græsset, hvorfor den skal bruges sidst på sæsonen fra medio juli til ultimo august.

Tabel 1 Bekæmpelsesforslag ukrudt i græsmarker med kløver (Kilde: SEGES)

Ukrudsarter	Tidspunkt	Løsning	Dosis [g / l pr. ha.]	Pris [kr./ha.]	Bemærkninger
Fuglegræs, kamille	Maj under gode temperaturforhold	Fighter 480 Renol	2 0,5	447	Behandlingsfrist: 2 uger
Engbrandbæger, fuglegræs, hyrdetaske, ranunkel, røllike, skræppe, vårbrandbæger	Medio juli-august	Harmony 50 SX Sprede-klæbe-middel	22,5-37,5 0,2	167-275	I andet- og flerårsgræsmarker 2-3 uger efter afpudsning eller afgræsning. Mod kraftige bestande af skræpper anvendes 37,5 g/ha Harmony 50 SX. Behandlingsfrist: 14 dage. Kan ikke anvendes forår. Må ikke anvendes senere end 31. august. Må kun anvendes én gang om året.
Vårbrandbæger	August	Harmony 50 SX Sprede-klæbe-middel	15-22,5 0,2	113-167	Sidst i august, når vårbrandbæger er fremspiret. Behandlingsfrist: 14 dage. Kan ikke anvendes forår. Må ikke anvendes senere end 31. august. Må kun anvendes én gang om året.

Tabel 2 Bekæmpelsesforslag ukrudt i græsmarker uden kløver (Kilde: SEGES)

Ukrudsarter	Tidspunkt	Løsning	Dosis [g / L pr. ha.]	Pris [kr./ha.]	Bemærkninger
Fuglegræs, mælkebøtte, skræppe, stor nælde	April-maj	Flurostar 180	1,5-2	228-304	Når skud af skræppe er 15-20 cm og gode temperaturforhold. 2,0 L/ha mod brandbæger. Kun tilladt i anden- og flerårsmarker. Behandlingsfrist: 3 dage.
Agertidse, burresnerre, engbrandbæger, fuglegræs, hyrdetaske, ranunkel, skræppe, vårbrandbæger	April-maj	Ariane FG S	2,5-3	363-435	Ved gode temperaturforhold. Max. dosis i 1. års marker (skal være udlagt i korn): 2,5 L/ha, anden- og flerårsmarker: 3,0 L/ha. Når skud af skræppe er 15-20 cm. Behandlingsfrist: 30 dage. Må kun anvendes én gang om året.
Fuglegræs, hyrdetaske, kamille, mælkebøtte	April-maj	Primus	0,075-0,15	138-276	Når ukrudt er i god vækst. Behandlingsfrist: 7 dage. Primus kan erstattes af Saracen.
Engbrandbæger, fuglegræs, hyrdetaske, kamille, mælkebøtte, ranunkel, skræppe, vårbrandbæger	April-maj	Starane XL	1-1,8	165-297	Når ukrudt er i god vækst. Mod skræppe anvendes 1,5-1,8 L/ha og mod vår- og engbrandbæger 1,8 L/ha. Bemærk maks. 1,5 L/ha i førsteårs marker. Behandlingsfrist: 7 dage.
Engbrandbæger, fuglegræs, hyrdetaske, kamille, mælkebøtte, ranunkel, skræppe, vårbrandbæger	April-maj	Primus XL	0,75-1	134-178	Når ukrudt er i god vækst. Mod skræppe og brandbæger anvendes 1 L/ha. Bemærk maks. 0,75 L/ha i førsteårs marker. Behandlingsfrist: 7 dage.
Fuglegræs, hyrdetaske, kamille, mælkebøtte, ranunkel	April-maj	Cleave	1-1,5	165-248	Når ukrudt er i god vækst. Behandlingsfrist 7 dage.
Engbrandbæger, fuglegræs, hyrdetaske, ranunkel, røllike, skræppe, vårbrandbæger	Medio juli-august	Harmony 50 SX Spredet-klæbemiddel	22,5-37,5 0,2	167-275	I 2. og flerårsgræsmarker 2-3 uger efter afpudsning eller afgræsning. Mod kraftige bestande af skræpper anvendes 37,5 g/ha Harmony 50 SX. Behandlingsfrist: 14 dage. Kan ikke anvendes forår. Må ikke anvendes senere end 31. august. Må kun anvendes én gang om året.
Vårbrandbæger	August	Harmony 50 SX Spredet-klæbemiddel	15-22,5 0,2	113-167	Sidst i august, når vårbrandbæger er fremspiret. Behandlingsfrist: 14 dage. Kan ikke anvendes forår. Må ikke anvendes senere end 31. august. Må kun anvendes én gang om året.

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

Har du tidligere haft udfordringer med storkenæb og ærenpris i majsmarkerne, bør du holde godt øje med majsens spiring, så en behandling med Roundup og DFF kan nås inden fremspiring.

De først såede majs er nu fremspiret, hvilket betyder, at muligheden for en behandling med Roundup og DFF inden fremspiring er passé. Er majsens endnu ikke spiret frem, og arter som – især hejre- og storkenæb, se billede 2, er at finde i marken, bør du overveje en sprøjtning med glyphosat inden fremspiring. Den bedste effekt af DFF opnås, når det udsprøjtes under fugtige forhold, men erfaringer viser dog, at der også opnås en god effekt under mere tørre forhold. Virkningen viser sig, når der falder nedbør. Vinduet for behandling er ret lille, da majsens spirer meget hurtigt frem med de nuværende ret høje temperaturer.

Billede 2 Nyfremspirede storkenæb kendes på de asymmetriske, nyreformede kimblade (Foto: Vivi Ernstsén, SAGRO).

I SAGRO's område er der i en ret stor andel af markerne blevet nedfældet placeret gylle som startgødning. Jeg har været forbi flere marker – såvel hvor der er placeret gylle, som hvor der er nedfældet gylle på traditionel vis inden pløjning. To nærtliggende marker tilhørende samme bedrift er tilsået med samme majssort, Function, den 19. April. I marken, hvor gyllen er placeret, er der ikke anvendt startgødning, mens der i marken, hvor gyllen er nedfældet inden pløjning, er anvendt startgødning med fosfor. I begge marker har jeg gravet alle frø op på en halv meter række. Billederne nedenfor viser forskellene på majsspirene, som jeg så i markerne. På nuværende tidspunkt viser billederne en tendens, og jeg noterer mig, at kimstænglen er længere fremme ved anvendelse af startgødning, mens kimroden og siderødderne synes knap så veludviklede, som ved placering af gylle. Det bliver spændende igennem sæsonen at følge de enkelte marker – og især til høst.

Billede 3 Function, sået den 19. april, hvor der er placeret gylle til majs UDEN anvendelse af startgødning (Foto: Vivi Ernstsens, SAGRO).

Billede 4 Function, sået den 19. april, hvor der er nedfældet gylle traditionelt forud for såning og anvendt startgødning (Foto: Vivi Ernstsens, SAGRO).

Aktuelt i vårsæd

Af planterådgiver Thomas Harbo

Det tidligt såede vårsæd – samt ukrudtet i markerne – har været meget langsomt om at spire frem og vokse til i det kolde vejr, men de første marker er dog behandlet mod ukrudt inden for de seneste 1-2 uger. Nu er vejret imidlertid blevet betydelig varmere, og udvikling af afgrøde og ukrudt går nu betydelig hurtigere.

Timing af sprøjtningen er det vigtigste for et vellykket resultat. Pas på ikke at behandle for tidligt, dvs. før ukrudtets 3-4 bladstadium og kornets begyndende buskning, vækststadium 20-21. Ved for tidlig sprøjtning KAN der blive behov for genbehandling. Afventer du sprøjtning indtil det beskrevne tidspunkt, vil afgrøden i langt de fleste tilfælde kunne kvæle evt. senere fremspiret ukrudt. Læs mere om ukrudtsbekæmpelse i vårsæd i TILVÆKST Grovfoder nr. 10 og se vores standardløsningsforslag her

I marker med kløvergræsudlæg gælder ovenstående behandlingstidspunkt dog ikke. Fighter 480 + Renol er en langt

svagere ukrudtsløsning end de, der kan sættes sammen til brug i vårsæd uden kløvergræsudlæg, og der skal ofte behandles på ukrudtets 0-2 bladstadium. Hvor der er kløvergræsudlæg, gælder det om at behandle på småt ukrudt, men det er dog også én af de få behandlinger, hvor jeg vil prioritere godt vejr med sol og temperaturer > 15 °C over ukrudtets størrelse. Holder vejrudsigten, bliver de kommende dage noget nær ideelle til at udføre behandlingen med Fighter 480 + Renol.

I Bededags-weekenden var der flere dage med stærk blæst. Nogle steder resulterede det i regulær sandstorm. Heldigvis har vi ikke fået mange meldinger om skadede afgrøder. Risikoen har dog været ret stor i nyfremspirede roer og vårsæd på 1-2 bladsstadiet.

Billede 5 Sandflugt i nyetableret vårbygmark. Nogle steder er vejgrøfterne helt føget efter (Foto: Thomas Harbo, SAGRO).

Ukrudtsbekæmpelse i majs

Af planterådgiver Thomas Harbo

Markerne har været længe om at tørre op, så der har kunnet laves et tilfredsstillende såbed. Efterhånden er de sidste marker dog ved at være klar til såning, og de fleste vil have afsluttet såningen i denne uge. Pga. de kølige forhold har majsens fremspiring været længe om at spire frem, men nu hvor det kølige vejr er overstået, varmes jorden hurtigt op, og de senest såede majs vil hurtigt blive fremme. Selvom det bliver tørt og betingelserne for god effekt af DFF/Legacy 500 SC ikke er indlysende, bør du ikke undlade at anvende de effektive jordmidler mod ærenpris-arter, hvor disse udgør et alvorligt ukrudtsproblem. Vær opmærksom på at majsens ikke er kommet op, hvis du behandler med DFF/Legacy 500 SC og glyphosat!

Aktuelt

Mange har oplevet en besværlig forårssæson, hvor gyllekørsel, jordbehandling og såning ikke er gået så let, som man kunne ønske. Majsens fremspiring er ikke gået hurtigt under de kølige forhold. Hvor der er kendte problemer med ærenpris-arter, bør du få sprøjtet med DFF/Legacy 500 SC inden majsens fremspiring, selvom det er tørt. Virkningen af sprøjtningen holder tilstrækkeligt længe til, at der bør behandles, hvor der forventes massiv fremspiring. Effekten klinger kun langsomt af, og vi har megen erfaring for, at den gør en afgørende forskel for bekæmpelsen af ærenpris-arterne, når blot der kommer nedbør inden for de kommende uger.

Normalt vil det kun være mod hejre- og storkenæb, at glyphosatsprøjtningen er meget vigtig, eller evt. hvor såbedet har ligget så længe inden såning, at der er pæn jævn ukrudtsfremspiring af andre arter også. Det kunne være tilfældet i år, men pas på for majsens fremspiring går rigtig hurtig nu. Forslag til doseringer finder du i TILVÆKST Grovfoder nr. 9

Vær under alle omstændigheder opmærksom på, at majsens ikke er fremspiret, hvis du behandler med glyphosat.

De tidligst etablerede afgrøder er blevet behandlet med første sprøjtning (T1-sprøjtning) mod ukrudt i denne uge (uge

Almindelig hanespore og andet problemukrudt

Vi er nu midt i maj måned, og jorden varmes hurtigt op. Almindelig hanespore er kendt for at spire ved lidt højere temperaturer, men i de senere år er der sket en ændring i populationen, så en stor andel af frøene nu spirer ved lavere jordtemperaturer. Vær opmærksom den tidlige fremspiring, så du får bekæmpet ukrudtet allerede i første bladsprøjtning, hvor det er aktuelt.

I det hele taget er rettidighed forudsætningen for god effekt af ukrudtsbekæmpelsen mod en række problem-ukrudsarter, og for såvel alle vore standardløsninger i tabel 6-9 – og særdeleshed for løsning 3, er det en forudsætning, at det senest sker, når ukrudtet står med første hold løvblade. Blandt de frøukrudsarter, som du skal holde et særligt vågent øje med, kan bl.a. nævnes alm. Hanespore, snerle- og vejpileurt, storkenæb og ærenpris-arter.

Godkendte midler

De godkendte midler fremgår af tabel 3.

Det nyere produkt Onyx, som er en ny formulering af aktivstoffet *Pyridat*, som erfarne læsere måske husker som produktet Lentagran 45 WP fra for henved 20 år siden, har hidtil ikke indgået i vores standardløsninger, men nye erfaringer viser, at det booster effekten af Tocalis m.fl. mod alm. hanespore, når det indgår i løsningen til første sprøjtning. Desuden anvender vi Onyx i en løsning, som skal bruges, hvor der det efterfølgende år skal sås roer eller bælplanter m.v., ligesom midlet i en række tilfælde kan bruges til at booste effekten af især mesotrion-produkterne, hvor det optimale sprøjtetidspunkt er forpasset eller for ekstra effekt på alm. Hanespore; Se Standardløsning nr. 9.

For blot at have en nogenlunde idé om prisniveauet på de forskellige standard-løsningsforslag har vi anvendt priserne i tabellen herunder, som er hentet i "Middeldatabasen". Prisen på Tomahawk 200 EC er dog indhentet hos en lokal grovvareforretning.

Tabel 3.1 Ukrudtsmidler i majs. Godkendelser, max. doseringer og andre bestemmelser, samt "vejledende" pris.

Aktivstof	Middel	Behandlingsfrist, afgrødestadium	Max. dosis [g, kg, L / ha] m.v.	Afstand til [m]			Pris [kr. pr. g, kg, L]
				Vand-miljø	§3	Beboelse, veje m.v.	
Bentazon	Benta 480 SL (ikke længere markedsført, godkendt indtil 30.06.2023) Reg. nr. 653-8	2 uger	1,0 L ved én behandling; 0,9 L (0,4 L + 0,5 L) ved splitbehandling	2	-	--	--
	Fighter 480 Reg. nr. 19-179	2 uger	1,0 L ved én behandling; 0,9 L (0,4 L + 0,5 L) ved splitbehandling	2	-	--	210
Diffenican	DFF/Legacy 500 SC ¹⁾ Reg. nr. 18-416/396-26	Inden afgrødens fremspiring	0,075 L. Kun én behandling pr. år.	10	-	--	399
Fluroxypyr	Flurostar 180 Reg. nr. 613-1	Vækststadium 13-16 (3-6 blade)	0,3 L. Max. én behandling pr. vækstsæson.	2	-	--	152
	Starane 333 HL Reg. nr. 64-82	90 dage, vækststadium 13-16 (3-6 blade)	0,15 L. Max. én behandling pr. vækstsæson.	2	5	--	275
	Tomahawk 200 EC Reg. nr. 396-60	Vækststadium 13-16 (3-6 blade)	0,3 L	--	-	--	222
Foramsulfuron m.fl.	LFS Foramsulfuron + Iodosulfuron + Isoxadifen Reg. nr. 318-93	75 dage	150 g. Max. to behandlinger pr. år	10	-	--	--
	MaisTer Reg. nr. 18-442	75 dage, senest i vækststadium 18 (8 blade)	150 g. Max. to behandlinger pr. år.	10	-	--	2,78

Tabel 3.2 Ukrudtsmidler i majs. Godkendelser, max. doseringer og andre bestemmelser, samt "vejledende" pris.

Aktivstof	Middel	Behandlingsfrist, afgrødestadium	Max. Dosis [g, kg, L / ha] m.v.	Afstand til [m]			Pris [kr. pr. g, kg, L]
				Vandmiljø	§3	Beboelse, veje m.v.	
Mesotrion	ATR Mesotrion 100 SC Reg. Nr. 826-14	Vækststadium 12-19 (2-9 blade)	1,5 L. Max to behandlinger (2 x 0,75 L) pr. år.	2	10	2	220
	Border 100 SC Reg. Nr. 11-57	Vækststadium 11-18 (1-8 blade)	1,5 L. Op til tre behandlinger (3 x 0,5 L) pr. år.	2	20	2	275
	Callisto Reg. Nr. 1-185	90 dage Vækststadium 11-18 (1-8 blade)	1,5 L. Op til tre behandlinger (3 x 0,5 L) pr. år.	2	20	--	210
	Evolva Reg. Nr. 1-229	Vækststadium 12-19 (2-9 blade)	0,3 kg. Op til tre behandlinger (3 x 0,1 kg/ha) pr. år.	2	10	--	1.008
	Lumica Reg. Nr. 1-237	90 dage Vækststadium 11-18 (1-8 blade)	1,5 L. Op til tre behandlinger (3 x 0,5 L) pr. år.	2	20	--	210
	Meristo Reg. Nr. 1-222	90 dage Vækststadium 11-18 (1-8 blade)	1,5 L. Op til tre behandlinger (3 x 0,5 L) pr. år.	2	20	--	225
	Starship Max Reg. Nr. 347-46	Vækststadium 12-19 (2-9 blade)	1,5 L. Op til to behandlinger (2 x 0,75 L) pr. år.	2	10	2	210
	Temsa SC Reg. Nr. 613-13	Vækststadium 12-18 (2-8 blade)	1,5 L	2	5	2	--
	Tocalis Reg. Nr. 1-224	Vækststadium 12-19 (2-9 blade)	0,3 kg. Max. Tre behandlinger (3 x 0,10 kg) pr. år.	2	10	--	1.008
Pendimethalin	Stomp CS Reg. Nr. 19-205	3 måneder. Før fremspiring indtil vækststadium 13	1,0 L. Max. En behandling pr. sæson.	20	-	--	328
Pyridat	Onyx EC Reg. Nr. 631-14	Vækststadium 12-16 (2-6 blade)	0,6 L: En behandling pr. år; 2 x 0,5 L: To behandlinger pr. år.	20	-	2	330
Thifensulfuron-methyl	Harmony 50 SX Reg. Nr. 11-72	2 måneder. Vækststadium 13-16 (3-6 blade)	5,6 g. Max. En behandling pr. år.	10	-	--	7,16

1) DFF/Legacy 500 SC har en off label godkendelse – nu kaldet "minor use" – til anvendelse i majs før fremspiring. Du finder den her.

Som altid gælder det selvfølgelig for tankblandinger, at det er det middel, der har de skrappeste afstandskrav, der fastsætter afstandskravet for den samlede blanding.

For de fleste af midlerne gælder der, som det fremgår i tabel 3, også andre og mere specifikke krav til anvendelse, som f.eks. det maksimale antal behandlinger pr. sæson, den maksimalt tilladte dosering, afstand til §3 og vandmiljø samt som noget nyt for en række midler også afstand til veje, boliger, institutioner og offentlige arealer for at beskytte beboere og forbipasserende.

Begrænsninger i efterfølgende afgrøde

Generelt er der ikke de store problemer med begrænsninger i afgrødevalget efter majsafgrøder, hvor midlerne i tabel 3 er anvendt; dog er der nogle få undtagelser, som indimellem giver problemer efter anvendelse af mesotrion-produkter (Tocalis / Callisto / Starship Max m.fl.).

På Tocalis-/ Callisto- / Starship Max-etiketten m. fl. er der flg. forbehold for efterfølgende afgrøde (*citat*): "Efter anvendelse af Tocalis / Callisto / Starship Max **må der det efterfølgende år ikke sås/plantes følsomme afgrøder/kulturer, som roer, spinat, ærter, hestebønner, salat, kål og andre grønsager. Før såning af vårraps bør jorden pløjes. Lettere jordbearbejdning som harvning er tilstrækkelig før såning af korn og græsser. Ved omsåning kan der kun sås majs. Der må tidligst sås efterfølgende afgrøder fire måneder efter sprøjtning.**" I praksis har vi set skader i såvel foderroer som ærter og hestebønner året efter anvendelse af mesotrion-produkter.

Planlægges der roer, ærter eller hestebønner efter majs, må der i stedet sættes en løsning sammen af de øvrige godkendte midler incl. Onyx. Vi har en sådan løsning med i vores standard-sprøjteforslag; Se tabel 5.

Kommentarer til årets standardløsninger

I standardløsningerne til ukrudtsbekæmpelse i majs, som du finder i tabel 6 og 7 hhv. 8 og 9, indgår Harmony 50 SX og Starane 333 HL i de fleste. Under de normale forhold bør Harmony 50 SX benyttes i første sprøjtning og Starane 333 HL i anden sprøjtning, da effekten af Harmony 50 SX er bredest, ligesom den er mest robust under kølige forhold. I løsning 3 skal du i alle tilfælde benytte Harmony 50 SX (i første sprøjtning) for at sikre effekten mod storkenæb.

Udvikling af resistente ukrudtsbestande imødegås også bedst ved at benytte Harmony 50 SX i første sprøjtning og

Starane 333 HL sammen med MaisTer i den anden.

Mod snerle- og vejpileurt er effekt/bytteforholdet mellem Harmony 50 SX og Starane 333HL / Flurostar 180 / Tomahawk 200 EC, som vist i tabel 4.

Tabel 4 Effekt mod snerle- og vejpileurt

Middel Dosis [g./ha]	Snerlepileurt, antal løvblade		Vejpileurt, antal løvblade	
	0-1	2	0-1	2
Harmony 50 SX [g./ha]	4	5	4	5
Starane 333 HL [L/ha]	0,08	0,11	0,11	0,15
Flurostar 180 [L/ha]	0,15	0,20	0,20	0,28
Tomahawk 200 EC	0,13	0,18	0,18	0,25

På arealer med massiv fremspiring af snerlepileurt kan der være behov for at supplere løsning 1 og 2 med 0,05-0,08 L/ha Starane 333HL i første sprøjtning. Bemærk dog max. dosis på 0,15 L/ha for Starane 333 HL, og at Starane 333 HL samt Flurostar 180 kun må anvendes én gang pr. sæson.

Løsningsforslagene mod de "særlige ukrudtsarter" (tabel 7 hhv. 9) bør benyttes som foreslået, da de specifikt er sammensat for at opnå den bedste effekt mod de nævnte ukrudtsarter, som ofte har et fremspirings- og vækstmønster, der afviger fra det almindelige.

Penetreringsolier til Tocalis-/Starship Max baserede løsninger

Erfaringer fra de seneste mange sæsoner har vist, at effekten af de Tocalis-/Starship Max-baserede løsninger kan forbedres – ikke mindst mod ærenpris-arter – ved at tilsætte 0,5 L/ha Renol, MaisOil eller anden vegetabilsk penetreringsolie. Effekten er også bekræftet i Landsforsøg. Vores anbefaling er derfor altid at anvende Renol/MaisOil i de Tocalis-/Starship Max-baserede løsninger, da vi har brug for "al den effekt, vi kan samle sammen"; effekten mod ærenpris-arterne er ikke overbevisende!

Vi anbefaler ikke at anvende mineralsk penetreringsolie.

Tidspunkt og strategi

Mange års erfaring viser, at vi ikke kan bekæmpe stort ukrudt. Derfor er det vigtigt at følge de mange erfaringer fra de seneste år, der viser, at der i majs opnås størst sikkerhed for at holde afgrøden fri for betydende ukrudt, når der anvendes en splitstrategi, hvor ukrudtet ved første sprøjtning max. står med første par blivende blade – dette gælder i særdeleshed for storkenæb og ærenpris-arterne og til dels snerlepileurt. Selvfølgelig betyder temperatur- og fugtighedsforhold på sprøjtetidspunktet meget for effekten, men korrekt timing er altafgørende og kan ikke på nogen måde overvurderes! En del har erfaret, hvor meget ukrudt, der bekæmpes ved en sprøjtning "lidt til den tidlige side"; mange flere har oplevet, hvor svært det er at opnå en tilfredsstillende bekæmpelse, når det sker blot et par dage for sent – også selvom dosis øges. Når det så er sagt, skal du naturligvis øge doseringen med måske 15-25 %, hvis ukrudtet lige er blevet "et par dage for gammelt", da mulighederne for senere at rydde op i stort ukrudt er meget begrænsede.

Billede 6 Her skal der bekæmpes ukrudt inden for 3-4 dage (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Anden sprøjtning, T2, gennemføres 10-20 dage senere, når nyfremspiret ukrudt har nået samme udviklingstrin som ved første sprøjtning. Se vore standardforslag til ukrudtsbekæmpelse i majs i henholdsvis tabel 6 hhv. 8 for almindelige ukrudtsarter inkl. Alm. Hanespore samt hejre- og storkenæb, og tabel 7 hhv. 9 for andre "særlige" (besværlige) ukrudtsarter.

Praktiserer du sædskifte med majs, græs og korn i rotation, kan du være heldig, at ukrudtsbestanden kun består af letbekæmpeligt frøukrudt uden betydende indslag af nogle af de mere besværlige arter, som nævnes i afsnittet "Ukrudtsartersom kræver særlig opmærksomhed". I sådanne tilfælde er effekten af de opstillede standardløsninger i tabel 6 hhv. 8 til første og anden sprøjtning ligeværdig. Som standardforslagene lægger op til, bør der dog anvendes en løsning med MaisTer mod græsuksrudt i enten første, T1, eller anden bladsprøjtning, T2, da dette erfaringsmæssigt holder marken bedst fri for ukrudt, indtil majsen lukker af hen mod Sankt Hans.

I mere trængte sædskifter kan du dog også opnå denne situation. Det er f.eks., hvor du har sprøjtet med DFF/Legacy 500 SC mod ærenprisarter, og du samtidig ved, at du kommer til at afslutte ukrudtsbekæmpelsen med en rensning og isåning af efterafgrøde. Her kan du også satse på, at én regulær sprøjtning mod frøukrudt er tilstrækkelig, og du bør anvende en moderat dosis MaisTer svarende til løsning 5; se også nedenfor. Bemærk dog, at denne løsning (5) er utilstrækkelig og uegnet, hvor der er problemer med alm. hanespore og roduksrudt, herunder kvik, da bekæmpelsen ikke er tilstrækkelig og kan resultere i en alvorlig opformering af denne problemart.

Bemærk også kommentarerne om ukrudtsarter under "Ukrudtsbestand og bemærkninger"; Se tabel 6 hhv. 8, standardløsningerne nr. 1 / 2, 3 og 4.

Ukrudtsarter som kræver særlig opmærksomhed

En række ukrudtsarter er så vanskelige at bekæmpe, at forekomst af disse bestemmer middelvej, timing og bekæmpelsesstrategi i det hele taget. Det kan være svært bekæmpelige arter eller arter med et fremsprings- eller vækstmønster, som afviger fra det "normale". Ærenprisarter, samt hejre- og storkenæb er de mest besværlige arter af det almindeligt forekommende tokimbladede frøukrudt (se tabel 6 hhv. 8), mens bekæmpelsesstrategien for arter af roduksrudt, samt alm. Hanespore og grøn skærmaks er vist i tabel 7 hhv. 9.

Fælles for alle disse (og flere andre) arter er, at deres opformering bør forebygges og undgås. Hertil er sædskifte oftest den bedste (og eneste) løsning!

Når der skal sås efterafgrøde

Hvor du planlægger etablering af efterafgrøde eller blot rensning eller evt. strigling, som en del af bekæmpelsesstrategien, bør løsninger med MaisTer prioriteres i første sprøjtning, T1. Kvik bekæmpes først effektivt, når det står med 3-4 blade, men der er også en mindre effekt på kvikskud med færre blade. MaisTer-dosis i første sprøjtning bør afstemmes efter mængden af kvik; Se standardløsning 2 og 5.

Rensning og etablering af efterafgrøder er ikke velegnet, hvor der findes rod ukrudt, og bør kun ske, hvor anden placering af efterafgrøden ikke er mulig. Sent fremspiringe arter som sort natskygge, hvor spiring kan sættes i gang af rensningen, kan evt. bekæmpes med 0,08-0,1 kg/ha Tocalis, svarende til 0,4-0,5 l/ha Callisto/Starship Max, efter etablering af græsefterafgrøden, når kulturgræsserne står med 2-3 blade.

Anvendelse af Starship Max/Tocalis og MaisTer inden etablering af **græsefterafgrøder** giver normalt ikke anledning til problemer med fremspiring, hvor der radrenses eller evt. strigles i forbindelse med etableringen. Det kan ikke anbefales at så cikorie i efterafgrøden, hvor der er behandlet med Starship Max/Tocalis og/eller MaisTer. Anvendt mod almindeligt frø ukrudt skal der gå mindst to dage mellem sprøjtning og rensning, for at midlet får tid til at virke. Effekt på rod ukrudt kræver længere tid og kan forventes efter fem dage, hvor der er anvendt Starship Max/Tocalis, og 8-10 dage efter behandling med MaisTer. Firmaerne Syngenta hhv. Bayer, erstatter IKKE tab forårsaget af dårligt etableret efterafgrøde i majs efter brug af produkterne.

Skal der ikke etableres efterafgrøder i marken, anvendes en passende dosering af MaisTer almindeligvis i T2, hvor den alt andet lige giver mest effekt for pengene!

Callisto/Starship Max eller Tocalis

I alle løsningsforslag undtagen forslaget i tabel 3 indgår aktivstoffet mesotrion, som kendes fra mange produkter som f.eks. Callisto, Meristo, Starship Max og Tocalis. I vores standardløsninger anser vi Callisto og Tocalis for at være originalprodukterne. I mange år var Callisto udgangspunktet i vores standardløsninger, men pga. pesticidafgifterne går udviklingen fra flydende produkter (Callisto) mod pulver/granulat (Tocalis), og prisen på Tocalis da også omkring 4 % lavere end for de flydende produkter i henhold til de vejledende priser på Middeldatabasen.

Vær meget opmærksom på hvilket produkt, du skal anvende. Starship Max er en 100 g-vare, hvorimod Tocalis er en 500 g-vare. Tocalis-doseringerne i tabel 6 og 7 skal således ganges med 5 for at få den modsvarende Callisto/Starship Max-dosering i tabel 8 og 9. Da der stadig er mange 100 g-varer på markedet, kan du også finde standardløsningerne for Starship Max og andre 100 g-varer i tabel 8 og 9.

Hvor du skal have roer og evt. ærter, hestebønner eller andre følsomme afgrøder næste år

Det er ikke let at lave en effektiv løsning til ukrudtsbekæmpelse i majs uden brug af mesotrion-produkterne. Imidlertid er der et behov for at finde brugbare løsninger, da ikke alle har plads til kornarealer, som ellers er den sikre forfrugt til foderroer, bælplanter og andre specialafgrøder. – Her skal du dog også huske, at nogle af ukrudtsmidlerne i kornafgrøderne har restriktioner i forhold til efterfølgende afgrøder.

Se ukrudtsmidlernes restriktioner under tabellen her

Nedenstående løsningsforslag skal ses som en samlet strategi for ukrudtsbekæmpelsen i majs på de pågældende arealer. Strategien fungerer bedst på arealer med en sund afgrøderotation, hvor der ikke er opformeret en kraftig bestand af vanskeligt bekæmpelige ukrudtsarter. Effekten af bladmidlerne er fuldstændig utilstrækkelig med kun 55-60 % virkning mod ærenpris-arter. **Derfor er sprøjtning med DFF/Legacy 500 SC før fremspiring en uomgængelig del af den samlede strategi.** Prisen for denne løsning er 497-581 kr./ha og er på niveau med alternative løsninger baseret på Tocalis/Starship Max. Mod de to kendte problem-ukrudtsarter, snerlepileurt og ærenpris-arterne, KAN effekten af det foreslåede sprøjteprogram være utilstrækkelig, og radrensning vil nok ofte blive en nødvendig del af den samlede løsning.

Vær opmærksom på, at firmaerne på etiketten tager forbehold mod at så roer og bælgsæd m.fl. året efter, at der er anvendt mesotrion-produkter på arealet, da det meget vel kan resultere i en dårlig afgrødeetablering. Du påtager dig derfor denne risiko for egen regning.

Tabel 5 Samlet bekæmpelsesstrategi mod ukrudt i majs som forfrugt til følsomme afgrøder som f.eks. foderroer og bælplanter

Løsning	Dosis [L/g/pr. ha]	Pris ¹⁾ [kr. pr. ha]	Ukrudtsbestand og bemærkninger
T0 Før fremspiring			
DFF	0,07-0,075	28-30	Ærenpris-arter
T1 Første bladsprøjtning. Almindelig ukrudtsbestand – max. to løvblade			
Onyx	0,5	316-343	Almindelig ukrudtsbestand, storkenæb. Ved tætte forekomster af hejrenæb og massive bestande af storkenæb, bør effekten forstærkes med 0,4-0,5 L/ha Fighter 480.
Harmony 50 SX	5,5		
MaisTer	40-50		
MaisOil	0,53-0,67		
T2 Anden bladsprøjtning			
MaisTer	40-60	153-208	Alm. ukrudtsbestand, enårig rapgræs, rajgræsser og mindre kvikbestande. Mod alm. hanespore øges dosis af MaisTer til 90-100 g/ha.
Starane 333 HL	0,15		
MaisOil	0,53-0,8		

1) Priserne er beregnet med udgangspunkt i de "Vejledende priser", tabel 3.

Årets standardløsninger

De ukrudtsløsninger, vi anbefaler i år, ser du i tabel 6 og 7 samt 8 og 9.

- Løsninger baseret på Tocalis (500 g-vare), tabel 6 og 7
- Løsninger baseret på Callisto/Starship Max (100 g-vare), tabel 8 og 9

KVÆG

Slætstrategi og friskgræs-analyser

Af kvægrådgiver Marianne Seekjær

Hvordan får du den ønskede fodermængde og kvalitet fra græsmarken i 2023? Læg din overordnede strategi tidligt og vær kritisk med dine græsmarker.

Slætstrategi

Med en god slætstrategi kan du påvirke kvaliteten og udbytteprofilen af årets græshøst, men det kan være svært at vurdere og fastlægge det rigtige slættidspunkt. Et af værktøjerne til at hjælpe med beslutningen om slættidspunkt er en friskgræsanalyse. Med en friskgræsanalyse får du et indblik i græssets udvikling, vækst og fordøjelighed på analysetidspunktet, hvorved beslutningsgrundlaget om slættidspunkt bliver langt bedre. Friskgræsanalyser giver også mulighed for, på baggrund af fakta, løbende at revurdere din slætstrategi og derved lave justeringer undervejs som slætsæsonen skrider frem.

Fodermængden, der kan hentes på marken, er også en vigtig faktor. Det nytter ikke at køre med fast slætinterval, hvis der ikke har været en god græsvækst i den pågældende periode, eller der modsat har været mere gang i græsset end forventet. Høstprisen er nemlig næsten uafhængig af mængden.

Når du har styr på dine kvaliteter, bliver vinterfodringen nemmere og billigere i indkøb af kraftfoder. Det er også lettere at lægge ensilagen i stak efter lagkageprincippet, så der opnås en mere ensartet kvalitet gennem vinterfodringen. Det gør det samtidig nemt og hurtigt at hente ensilage.

Første slæt har ofte et lavt proteinindhold, men har til gengæld et højt energiindhold, som følge af gode cellevægge/NDF. Græssets indhold af protein vil typisk falde med op mod tre procentenheder den sidste uge inden slæt. Også af den årsag ønsker vi et tidligt slæt med en høj fordøjelighed i græsset med en FK organisk stof på ikke under 80.

Friskgræs-analyser og NIR-scanner

Ligesom de foregående år laver SAGRO igen i år en oversigt over frisk-græsanalyser, hvor vi følger seks marker fordelt med tre i den nordlige del af SAGRO's område, og tre i den sydlige del. I hver mark klipper vi friskgræs-prøver tre gange – første gang var den 8. maj.

Friskgræs-analyser laves på NIR-scanneren, der efter få minutter kan give svar på parametrene i græsset på det aktuelle tidspunkt: Tørstof, proteinindhold, sukkerindhold og fordøjelighed mm. Ud fra analysesvaret kan vi tage stilling til

slættdato. Vi gentager succesen med friskgræs-analyser med NIR-scanneren igen i år, dog i et lidt anderledes set-up.

Der er tre muligheder for at få lavet friskgræsanalyser hos SAGRO:

1) Du kan selv klippe græsprøven og indlevere den på kontoret i Herning eller Esbjerg, hvor den vil blive analyseret på NIR-scanneren samme dag. **Pris 300 kr. pr. prøve.**

2) Du kan selv klippe græsprøven, men få den afhentet af os på udvalgte dage, og få den analyseret på NIR-scanneren samme dag. **Pris 400 kr. pr. prøve.**

3) Vi kan komme ud og klippe prøven og tage den med til analyse i Herning eller Esbjerg, hvor den analyseres samme dag. **Pris 900 kr. pr. prøve.**

Meld ind om du ønsker at få lavet friskgræsanalyse, og hvilken mulighed du ønsker at benytte. Tilmelding til friskgræs-analyse med NIR-scanneren foregår til Charlotte From Katholm på mail cka@sagro.dk eller telefon 25 57 98 96

Vejledning til klip af friskgræs-prøve

- Klip 5-6 forskellige steder fordelt over marken for den mest repræsentative prøve. Jo flere steder jo mere repræsentativ.
- Klip græsset, så der står en stub tilbage på 6-7cm efter klippet.
- Saml ca. 2 liter græs pr. mark/prøve i en lufttæt pose.
- Læg prøven på køl (IKKE frys) fra klipning og indtil NIR-scanningen. Læg en seddel i prøven med navn, græsblanding, markens alder samt marknummer.
- Ved afhentning af prøven, læg da prøven i køleskabet i nærheden af din mælketank (skriv en besked til Charlotte, tlf. 25 57 98 96, hvis du lægger prøven et andet sted).

REGLER OG TILSKUD

Frist for rettelse af EU-ansøgning er den 23. maj

Af planterådgiver Thomas Harbo

Fristen for rettelser i årets Fællesskema (EU-ansøgning) er tirsdag den 23. maj. Der er dog ingen grund til at vente så længe, og du bør kontakte din planterådgiver snarest, hvis du har en rettelse, der skal indberettes.